

Handleiding Europese Erfrechtverklaring

Versie 2, datum: oktober 2015

Inleiding

Per 17 augustus 2015 zal de Europese Erfrechtverordening¹ van kracht worden voor de EU-lidstaten met uitzondering van Denemarken, het Verenigd Koninkrijk en Ierland². Een persoon die overlijdt op of na 17 augustus 2015 en die bezittingen nalaat in een van de EU-lidstaten is onderworpen aan de regels van de Verordening. Zijn erfgenamen kunnen toegang tot de nalatenschap krijgen met behulp van de door de Verordening geïntroduceerde Europese Erfrechtverklaring. De inhoud van de Europese Erfrechtverklaring is door de Europese Commissie³ vastgesteld en ligt daarmee vast. In Nederland is de notaris aangewezen als de bevoegde autoriteit die de Europese Erfrechtverklaring afgeeft, zie art. 8 van de Uitvoeringswet van 5 november 2014.⁴ Deze wet bevat de noodzakelijke uitvoeringsvoorschriften in verband met het van kracht worden van de Verordening. Naast de bepalingen in die wet zelf vindt men ook wijzigingen in boek 4 van het BW, boek 10 van het BW, de Wet op het Notarisambt en de Kadasterwet. Zo is een nieuw art. 4:188a BW ingevoerd dat voorschriften geeft voor de nieuwe Europese Erfrechtverklaring.

Een projectgroep van de KNB bestaande uit Niels Baas, kandidaat-notaris bij Meijer notarissen te Amsterdam, Dirk-Jan Maasland, kandidaat notaris bij Bluelyn te Rotterdam, (beiden zijn daarnaast gecertificeerd EPN-lid) en Sabine Heijning, ipr-adviseur verbonden aan *het* Notarieel Bureau heeft deze handleiding opgesteld.

Het doel van deze handleiding is om de (kandidaat)notarissen in Nederland aan de hand van vragen en antwoorden praktische oplossingen te bieden, zodat hij/zij⁵ straks met de Europese Erfrechtverklaring kan werken. Daarbij hebben wij voornamelijk de antwoorden gezocht in de officiële stukken, zoals daar zijn de Verordening zelf, de inleidende Overwegingen van de Verordening, de formulieren behorende bij de Verordening, de tekst van de Uitvoeringswet en de Memorie van Toelichting van de Uitvoeringswet. Daarbij is de volgende indeling gemaakt:

- Bevoegdheid Nederlandse notaris
- Aanvraagformulier
- Europese Erfrechtverklaring en Wet op het Notarisambt
- Algemene vragen over het formulier Europese Erfrechtverklaring
- Rechtsmiddelen tegen de Europese Erfrechtverklaring

---

¹ Gepubliceerd in PbEU 2012, L201/107.

² Waar hierna verwezen wordt naar de lidstaten of de EU, worden Denemarken, het Verenigd Koninkrijk en Ierland daar niet onder begrepen.

³ Zie formulier V gepubliceerd in PbEU 2014, L359/30.

⁴ Wet van 5 november 2014 tot uitvoering van de Verordening (EU) nr. 650/2012 gepubliceerd in Stbl. 2014, 430, Kamerstukken 33 851.

⁵ Hierna wordt de notaris zo nodig met hij of hem aangeduid, maar daarmee wordt ook de vrouwelijke notaris bedoeld.

- Vragen over het ipr huwelijksvermogensrecht
- Vragen over de erkenning van de Europese Erfrechtverklaring afgegeven in een andere EU-lidstaat
- Toelichting Europese Erfrechtverklaring per artikel.

Het eerste deel bestaat uit door de projectgroep verzamelde vragen met antwoorden. Het tweede deel (vanaf pagina 15) is een toelichting bij formulier V de Europese Erfrechtverklaring. De projectgroep heeft zoveel mogelijk vragen verzameld en beantwoord. In de praktijk zullen ongetwijfeld nieuwe vragen opkomen. Dit is dan ook een voorlopig document, waarvan in de toekomst nieuwe versies zullen komen.

U kunt uw opmerkingen en suggesties sturen naar Sabine Heijning ipr advies, e-mail adres: ipr@hetnb.nl.

Vragen

Bevoegdheid

vraag 1 Wanneer is de Nederlandse notaris bevoegd de Europese Erfrechtverklaring af te geven?

De bevoegdheid van de notaris kan op grond van art. 64 van de Verordening afgeleid worden uit de volgende artikelen:

- Had de erflater zijn laatste gewone verblijfplaats in Nederland en had hij geen rechtskeuze in zijn uiterste wilsbeschikking uitgebracht, dan is Nederlandse notaris bevoegd, zie art. 4 van de Verordening;
- Had de erflater in zijn uiterste wilsbeschikking een rechtskeuze uitgebracht voor het Nederlandse recht, dan is de Nederlandse notaris bevoegd, mits de erfgenamen die bevoegdheid van de notaris uitdrukkelijk hebben aanvaard, zie art. 7 sub c van de Verordening;
- Heeft een autoriteit in een andere lidstaat zich onbevoegd verklaard in de gevallen dat er een rechtskeuze voor het Nederlands recht was uitgebracht of partijen zijn in de procedure in die andere lidstaat overeengekomen dat gelet op het feit dat er een rechtskeuze voor Nederlands recht was uitgebracht in het testament door erflater, de Nederlandse notaris bevoegd is, dan is de Nederlandse notaris alsnog bevoegd;
- Bezat de erflater de Nederlandse nationaliteit, maar had hij geen laatste gewone verblijfplaats in Nederland of in een andere lidstaat en had hij geen laatste wilsbeschikking met daarin een rechtskeuze voor Nederlands recht uitgebracht, dan is de Nederlandse notaris subsidiair bevoegd, zie artikel 10 lid 1 sub a van de Verordening;
- Bezat de erflater niet de Nederlandse nationaliteit en had hij geen laatste gewone verblijfplaats in Nederland, maar hij had voorafgaande aan zijn overlijden binnen een periode van 5 jaar wel in Nederland zijn gewone verblijfplaats gehad, dan kan de Nederlandse notaris ook subsidiair bevoegd zijn, zie artikel 10 lid 1 sub b van de Verordening;
- Indien geen enkele autoriteit binnen de EU bevoegd is op grond van de hierboven genoemde gronden, dan is de Nederlandse notaris bevoegd, indien de erflater goederen in Nederland naliet, zie artikel 10 lid 1 sub b van de Verordening.

Vraag 2 Dienen de erfgenamen de bevoegdheid in bepaalde gevallen nog te aanvaarden?

Heeft de erflater een rechtskeuze uitgebracht voor Nederlands recht en had hij geen laatste gewone verblijfplaats in Nederland dan schrijft artikel 7 sub c van de Verordening voor dat de erfgenamen die bevoegdheid van de Nederlandse notaris uitdrukkelijk dienen te aanvaarden. Wij gaan er vanuit dat alle erfgenamen bijvoorbeeld in de verklaring van zuivere aanvaarding die verklaring opnemen. Stel dat een erfgenaam die verklaring niet wil ondertekenen, dan zal de autoriteit van de lidstaat waar de laatste gewone verblijfplaats van de erflater was gelegen op grond van artikel 4 van de Verordening bevoegd zijn die Europese Erfrechtverklaring af te geven. Zijn de andere erfgenamen het daarmee niet eens, dan kunnen zij dit geschil aan de rechter voorleggen en de rechter kan zich vervolgens op

grond van artikel 6 sub a van de Verordening onbevoegd verklaren, omdat de Nederlandse notaris gelet op de rechtskeuze beter in staat is de Europese Erfrechtverklaring af te geven.

Als tekst in de verklaring van zuivere aanvaarding zou daartoe de volgende tekst kunnen worden gebruikt:

Ondergetekende is zich ervan bewust dat de overledene een rechtskeuze voor het Nederlandse recht heeft uitgebracht in het laatst bekende testament;

Ondergetekende verklaart uitdrukkelijk dat hij/zij de bevoegdheid van de Nederlandse notaris aanvaardt om een Europese Erfrechtverklaring af te geven.

Vraag 3 In welke vorm kan die verklaring worden afgegeven?

Er is geen vorm voor de uitdrukkelijke aanvaarding voorgeschreven. Het kan een overeenkomst zijn, het kan opgenomen worden in de verklaring van aanvaarding. Ook een elektronisch document is geldig.

Aanvraagformulier

Vraag 4 Wie kan een Europese Erfrechtverklaring aanvragen?

Artikel 63 van de Verordening noemt als belanghebbenden de erfgenamen, de rechtstreeks tot de nalatenschap gerechtigde legatarissen (een rechtsfiguur die in het interne Nederlandse recht onbekend is), de executeur-testamentair en de speciale beheerder als bedoeld in art. 29 van de Verordening. Daarbij valt op dat de kring van aanvragers kleiner is dan die in het interne Nederlandse recht. Volgens Nederlands intern recht kunnen ook de legitimarissen, de legatarissen, de langstlevende echtgenoot/partner en de vereffenaar een Verklaring van Erfrecht aanvragen. Hebben deze personen als er zich geen andere personen aandienen in een internationale nalatenschap dan wel het recht een Europese Erfrechtverklaring aan te vragen? Nee, de Verordening bepaalt welke belanghebbenden de Europese Erfrechtverklaring kunnen aanvragen. Zo nodig kan aan die andere personen die in het Nederlands BW een Verklaring van Erfrecht worden afgegeven. Die verklaring kan echter alleen voor het vermogen in Nederland gebruikt worden.

Vraag 5 Dient de aanvrager altijd het formulier IV in te vullen?

Het formulier voor de aanvraag van de Europese Erfrechtverklaring is in de Verordening niet verplicht gesteld, zie art. 65 lid 2 van de Verordening.⁶ De notaris kan altijd aan de aanvrager vragen het formulier in te vullen om op die manier meer gegevens over de erflater en de mogelijke erfgenamen te verkrijgen. In lid 3 van art. 65 van de Verordening wordt van a tot en met m aangegeven welke informatie het formulier dient te omvatten en dat zijn 13 onderwerpen. Weliswaar ontslaat dit de notaris niet van het doen van eigen onderzoek, maar op deze wijze kan hij wel veel informatie van de belanghebbenden verzamelen.

---

⁶ Zie ook MvT wetsvoorstel 33 851, p. 7 en 18.

Vraag 6 In welke taal kan het aanvraagformulier worden ingevuld?

In de Memorie van Toelichting⁷ wordt over de taal van het aanvraagformulier opgemerkt:

“Bij gebruik van het aanvraagformulier wordt in beginsel de Nederlandse taalversie gebruikt. De aanvrager kan het formulier in een andere beschikbare taalversie overleggen. Dat wil zeggen de aanvrager kan elk formulier gebruiken dat door de Europese Commissie is vastgesteld in een van de andere officiële talen van de Europese Unie. Voorwaarde is wel dat de door hemt aangezocht notaris die taal voldoende beheerst. Het aanvraagformulier bestaat niet enkel uit aan te kruisen hokjes maar ook uit open vragen over bijvoorbeeld het doel van de erfrechtverklaring (artikel 65, derde lid, onder f). De notaris moet derhalve de informatie die door de aanvrager wordt gegeven kunnen lezen. Het overleggen van een (beëdigde) vertaling is dan niet nodig. Indien de aanvrager de Nederlandse taal onvoldoende beheerst, staat het de notaris vrij om met zijn cliënt af te spreken dat deze een beëdigde vertaling van het aanvraagformulier overlegt. Hiertoe hoeft geen bepaling in de wet te worden opgenomen.”

Vraag 7 Welk onderzoek moet de notaris nog zelf doen, als belanghebbende in het formulier alle gegevens de Europese Erfrechtverklaring heeft aangeleverd?

Artikel 66 lid 1 van de Verordening schrijft voor dat de autoriteit van afgifte (in Nederland is dat de notaris) uit eigener beweging het daartoe vereiste en in haar wetgeving voorgeschreven (of toegestane) onderzoek verricht. Lid 3 van art. 66 van de Verordening staat het ook toe om verklaringen onder ede te gebruiken, mits het recht van die autoriteit daarin voorziet. Nederland kent de verklaring onder ede niet voor het afgeven van de Verklaring van Erfrecht en daarin is ook niet voorzien in de Uitvoeringswet. De MvT⁸ gaat ervan uit dat de notaris de door de aanvrager verstrekte informatie verifieert en zo nodig aanvullend onderzoek doet. Art. 66 lid van 5 van de Verordening bepaalt dat de bevoegde autoriteit van een andere lidstaat desgevraagd informatie verstrekt, waarbij gedacht wordt aan informatie uit het kadaster, de registers van de burgerlijke stand en overige registers van belang voor de erfopvolging.⁹ Wij gaan ervan uit dat de notaris een zelfde onderzoek doet als hij doet alvorens hij een Verklaring van Erfrecht afgeeft en dat gelijkwaardige eisen gesteld worden aan de beide verklaringen. Echter, in het buitenland is het vaak lastiger onderzoek te doen naar gegevens bijvoorbeeld over de vraag of erflater gehuwd was en hij kinderen had. De burgerlijke stand in Nederland doet op verzoek van de notaris onderzoek naar die feiten in zijn archieven. De burgerlijke stand in andere landen is daar veelal onvoldoende voor geëquipeerd, onder andere omdat een (digitale) centrale opslag van gegevens ontbreekt. De vraag bijvoorbeeld hoeveel kinderen een erflater bezat, kan dan niet worden beantwoord, maar als namen van mogelijke kinderen bekend zijn, kan met een afschrift van de geboorteakte wel aangetoond worden dat er een afstammingsrelatie is. De norm is dat een notaris geacht wordt in redelijkheid onderzoek te doen, maar gebonden is

⁷ Zie MvT wetsvoorstel 33 851, p. 18.

⁸ Zie MvT wetsvoorstel 33 851, p. 7.

⁹ Zie MvT wetsvoorstel 33 851, p. 8.

aan de mogelijkheden die voorliggen. Hij mag een buitenlandse autoriteit om hulp vragen. Is het noodzakelijk om altijd een onderzoek door een genealogisch bureau te laten uitvoeren, indien het eigen onderzoek weinig oplevert? Wij vinden het niet noodzakelijk om in alle internationale nalatenschappen zo'n kostbaar onderzoek te laten uitvoeren, maar als er helemaal geen informatie waar dan ook te vinden is, kan zo'n bureau uitkomst bieden. Het kan ook verstandig zijn om de erfgenamen een verklaring te laten ondertekenen dat erflater naar hun weten bijv. ongehuwd was en bijv. geen kinderen bezat, of naast de kinderen X en Y geen andere kinderen had. Dat ontslaat de notaris niet van zijn plicht onderzoek te doen, maar geeft wel enig bewijs waar de notaris zich op mag baseren voor het opstellen van de Europese Erfrechtverklaring.

Europese Erfrechtverklaring en Wet op het Notarisambt

Vraag 8 Is de Europese Erfrechtverklaring een notariële akte en gelden hier dezelfde voorschriften voor als voor de reeds bestaande VvE?

Volgens de Uitvoeringswet geldt als uitgangspunt dat de Europese Erfrechtverklaring zoveel mogelijk lijkt op de reeds bestaande interne Verklaring van Erfrecht en zoveel mogelijk gelijkaardig behandeld dient te worden. De twee verklaringen zijn echter niet geheel gelijk aan elkaar. De Europese Erfrechtverklaring is een *sui generis* akte die niet helemaal een notariële akte is, maar op een aantal punten de voorschriften van de WNA wel volgt. Gelet op opmaak en uiterlijk van de Europese Erfrechtverklaring heeft de wetgever ervoor gekozen dat dit document geen notariële akte is, maar daar wel zoveel mogelijk mee wordt gelijkgesteld. Zo gelden de volgende voorschriften gesteld aan de Europese Erfrechtverklaring:

- Opname in het protocol, zie art. 38 WNA;
- Voorschriften over het papier enz. gesteld aan de notariële akten, zie art. 41 lid 2 WNA;
- Voorschriften betreffende de taal, zie art. 42 WNA;
- Het geven van afschriften van de Europese Erfrechtverklaring, zie het nieuw voorgestelde art. 49c WNA;
- Het verbod een grosse af te geven van een Europese Erfrechtverklaring, zie art. 50 lid 3 WNA;
- Voorschriften betreffende het zegel, zie art. 51 lid 1 WNA.

Dat betekent dan weer wel dat andere voorschriften uit de WNA niet voor de Europese Erfrechtverklaring gelden. Zo mag de Europese Erfrechtverklaring - anders dan artikel 41 lid 1 WNA voorschrijft - afkortingen bevatten, behoeft de akte niet te worden afgelijnd en getallen hoeven niet in woorden worden weergegeven. Wij nemen wel aan dat de Europese Erfrechtverklaring evenals de VvE een proces-verbaal akte is in de zin van artikel 37 WNA en alleen waarnemingen van de notaris dient te bevatten.

Vraag 9 In welke taal dient de Europese Erfrechtverklaring opgesteld te worden? Mag een tweetalige versie gebruikt worden?

Het antwoord op de vraag in welke talen de Europese Erfrechtverklaring mag worden opgesteld wordt gegeven door art. 42 WNA, dat op grond van het nieuwe derde lid van overeenkomstige toepassing is op de Europese Erfrechtverklaring. Dat betekent dat de notaris de Europese Erfrechtverklaring ook in een andere taal dan het Nederlands mag afgeven, mits hij die taal voldoende beheerst. Hij kan ook een tweetalige versie maken, zie artikel 42 lid 2 WNA, waarbij de Nederlandse versie gevolgd wordt door de andere versie. De regelsgewijze of kolomsgewijze vertaling, waarbij de Nederlandse tekst naast de tekst in de vreemde taal staat, is op grond van art. 42 WNA niet toegestaan.¹⁰ Artikel 42 WNA schrijft niet voor dat er opgenomen dient te worden welke taal beslissend is voor de rechtsgevolgen. Het komt ons raadzaam voor in een Europese Erfrechtverklaring wel op te nemen welke versie beslissend is, indien er onduidelijkheden mochten ontstaan tussen de verschillende versies.

Algemene vragen over de Europese Erfrechtverklaring

Vraag 10 De notaris kan ook weigeren een Europese Erfrechtverklaring af te geven, in welke vorm dient hij dat te doen?

Artikel 67 van de Verordening verplicht de notaris zodra de noodzakelijke gegevens vaststaan, de Europese Erfrechtverklaring onverwijld af te geven. De notaris heeft op grond van dit artikel ook de bevoegdheid om op de daar genoemde gronden te weigeren de Europese Erfrechtverklaring af te geven. De gronden voor weigering zijn betwisting van de te staven gegevens of de Erfrechtverklaring is niet in overeenstemming met een gerechtelijke beslissing over bepaalde gegevens. De notaris kan ook weigeren, indien hij geconcludeerd heeft dat hij niet bevoegd is. De vraag is in wat voor vorm de notaris zijn weigering dient af te geven. Overweging 72 noemt de beslissing de Europese Erfrechtverklaring af te geven naast de beslissing om te weigeren, waartegen in beide gevallen beroep open staat bij de rechter. De notaris neemt dus een soort administratieve beslissing. Kan hij de belanghebbenden daarvan per brief op de hoogte stellen of dient hij de weigering in de vorm van de Europese Erfrechtverklaring af te geven? Bekijken wij het formulier van de Europese Erfrechtverklaring dan komt het ons voor dat het formulier alleen bestemd is voor de afgifte van een positieve beslissing. De Uitvoeringswet heeft ook geen extra voorschriften verplicht gesteld. Wij concluderen derhalve dat de weigering vormvrij kan worden afgegeven in een onderhandse verklaring of bijvoorbeeld een brief. Wij raden de notaris aan de weigering wel te motiveren. Het lijkt ons correct dat de notaris de mogelijkheid tegen de weigering in beroep te gaan in zijn brief opneemt.

Vraag 11 Moeten van alle stukken (beëdigde) vertalingen worden gemaakt?

---

¹⁰ Zie ook Melis, De Notariswet, 8^e herziene druk, p. 99.

De Verordening bevat geen bijzondere voorschriften over de vertaling van documenten. De documenten die de notaris nodig heeft voor de afgifte van de Europese Erfrechtverklaring hoeven niet vertaald te worden, indien de notaris die betreffende taal beheerst. Het wordt aan de notaris overgelaten of hij beëdigde vertaling van stukken noodzakelijk acht.¹¹ Voor inschrijving van stukken in de kadastrale registers schrijft artikel 41 Kadasterwet voor dat naast het stuk in de vreemde taal een beëdigde vertaling in het Nederlands van dat stuk wordt ingeschreven.

Vraag 12 Moet de Europese Erfrechtverklaring geregistreerd worden bij de belastingdienst zoals voor alle notariële akten is voorgeschreven?

Art. 3 van de Registratiewet spreekt over “akten van de notaris”. Wij nemen aan dat de Europese Erfrechtverklaring die geen volledige notariële akte is, maar een *sui generis* akte is, die alleen door een notaris mag worden opgesteld, wel onder deze definitie valt. Daarnaast komt het ons ook doelmatig voor dat ook deze akte geregistreerd is, wetende dat de Verklaring van Erfrecht ook geregistreerd wordt. Inmiddels is ook bevestigd door het Ministerie van Financiën dat deze lezing juist is en wordt er door de KNB gewerkt aan de opname van de Europese Erfrechtverklaring in het Centraal digitaal repertorium.

Vraag 13 Moet de notaris verplicht formulier 5 gebruiken, of kan hij een eigen document opstellen?

Het formulier is verplicht gesteld in art. 67 van de Verordening. De Europese Erfrechtverklaring dient dwingend in de vorm van het formulier te worden opgesteld. Dat betekent dat de notaris niet vrij is om de Europese Erfrechtverklaring in een andere vorm op te stellen. Het is ook niet de bedoeling om het formulier aan een akte van depot te hechten.

Vraag 14 Hoeveel ruimte heeft een notaris in het formulier om zijn standpunt toe te lichten?

Een heleboel informatie dient aan de hand van de vragen redelijk standaard te worden ingevuld, maar op een aantal punten heeft de notaris de vrijheid een en ander toe te lichten en raden wij hem ook aan om die nadere motivatie of uitleg in het formulier op te nemen. Dat geeft bijvoorbeeld belanghebbenden die het niet eens zijn met de inhoud van de Europese Erfrechtverklaring de mogelijkheid bezwaar daar tegen aan te tekenen. Die extra informatie kan ook nuttig zijn voor de buitenlandse autoriteiten die de in Nederland afgegeven Europese Erfrechtverklaring onder ogen krijgen en op grond daarvan goederen moeten afgeven of overdragen.

Vraag 15 Als erflater niet in het Nederlandse BRP (basisregistratie personen) staat ingeschreven, hoe verkrijgt de notaris dan informatie over zijn status (gehuwd, gescheiden, kinderen, naam enz.)?

De notaris wordt geacht in redelijkheid onderzoek te doen naar de persoon van de erflater, waarbij hij voor erfelers met laatste gewone verblijfplaats in Nederland dankbaar gebruik

---

¹¹ Zie MvT wetsvoorstel 33 851, p. 18.

maakt van de informatie uit de BRP. De burgerlijke stand in andere landen heeft veelal dergelijke informatie centraal niet beschikbaar. Actief onderzoek doen naar de aanwezigheid van kinderen wordt bijvoorbeeld buiten Nederland vaak niet aangeboden door de plaatselijke autoriteiten. Wel is het mogelijk om uittreksels van geboorte of huwelijk te vragen, zodat het bestaan van de familierechtelijke banden of het huwelijk daarmee bewezen kan worden. Aanvullend kan de notaris erfgenamen verklaringen vragen te ondertekenen, waarin een erfgenaam verklaard dat hem/haar geen andere kinderen bekend zijn van erflater dan x,y en z, of dat erfgenaam op het moment van overlijden naar hun weten ongehuwd was. Die verklaringen dienen dan allereerst om de aansprakelijkheid van de notaris te beperken, mocht later blijken dat erflater toch gehuwd was, toch kinderen had enz. De notaris kan voor het onderzoek ook een buitenlandse notaris of andere autoriteit inschakelen.

Vraag 16 Hoe lang zijn de Europese Erfrechtverklaring en het afschrift geldig?

De in Nederland afgegeven Europese Erfrechtverklaring is opgenomen in het protocol van de notaris en blijft onbeperkt geldig. Artikel 70 lid 3 van de Verordening bepaalt dat het afschrift maar gedurende een beperkte tijd van 6 maanden geldig is. Het is mogelijk in uitzonderlijke gevallen van die termijn af te wijken en dan kan de notaris besluiten dat het afschrift voor een langere periode geldig is. Ieder nieuw afschrift van een Europese Erfrechtverklaring heeft ook weer een termijn van 6 maanden. Zie over de berekening van de termijn de verdere informatie gegeven onder de Toelichting bij Blok gewaarmerkt afschrift.

Vraag 17 Moet de notaris voordat hij een nieuw afschrift afgeeft, opnieuw onderzoek doen?

Globaal onderzoek doen naar wijziging van omstandigheden die kan leiden tot wijzigingen van de originele verklaring is gewenst. De notaris dient de aanvrager te vragen of er bijzonderheden zijn of gegevens gewijzigd zijn die reden geven tot wijziging van de originele verklaring. Dan moet hij een nieuwe verklaring afgeven en dient hij alle belanghebbenden te informeren. De eerdere verklaring kan zo nodig geschorst worden.

Stel een erfgenaam is inmiddels overleden. Moet dat gemeld worden in het afschrift? Nee, dat kan niet naar onze mening, want dan zou het afschrift niet meer woordelijk overeenkomen met het origineel. Zo nodig dient er een tweede Europese Erfrechtverklaring van die desbetreffende overleden erfgenaam te worden opgesteld.

Vraag 18 Hoe legt de notaris vast aan wie hij afschriften heeft afgegeven?

Artikel 70 lid 2 verplicht de notaris in Nederland een lijst bij te houden aan welke personen hij afschriften verstrekt heeft, zodat hij zo nodig nieuwe afschriften afgeeft, wanneer hij een bestaande Europese Erfrechtverklaring corrigeert, wijzigt, intrekt of schorst. Wij kunnen ons voorstellen dat hij daartoe een lijst in zijn dossier bijhoudt. Die lijst kan ook in elektronische vorm bestaan.

Vraag 19 Als de Europese Erfrechtverklaring in het kadaster is ingeschreven, vervalt de inschrijving dan na verloop van de 6 maanden?

Nee, op het moment dat het afschrift van de Europese Erfrechtverklaring is ingeschreven in openbare register, wordt de rechtstoestand naar dat moment vastgelegd. Derden te goeder trouw komt bescherming toe op grond van de Verordening of wel op grond van de artikelen 3:23 e.v. BW.

Vraag 20 Als een Europese Erfrechtverklaring is ingeschreven bij het kadaster en er komt later een levering van dat desbetreffende onroerend goed, moet de notaris dan opnieuw een afschrift daarvan aanvragen?

De notaris dient naar onze mening voor de levering te beschikken over een geldig afschrift en zal een nieuw afschrift moeten aanvragen. Is hem bekend op grond van eigen wetenschap dat een Europese Erfrechtverklaring onjuist is, dan dient hij de notaris of andere autoriteit die de Europese Erfrechtverklaring heeft afgegeven om wijziging van de verklaring te verzoeken.

Vraag 21 Hoe gaat de notaris om met een Europese Erfrechtverklaring die later op onderdelen blijkt onjuist te zijn?

De notaris heeft de bevoegdheid om kennelijke verschrijvingen in de Europese Erfrechtverklaring uit eigen beweging of op verzoek van een ieder die een rechtmatig belang daarbij heeft, te corrigeren, zie art. 71 van de Verordening. Bij kennelijke verschrijvingen denken wij aan art. 45 lid 2 WNA, dat een regeling inhoudt voor kennelijke schrijffouten of kennelijke misslagen. Dat mogen geen inhoudelijke wijzigingen zijn.

Merkt de notaris of een belanghebbende dat de Europese Erfrechtverklaring op onderdelen onjuist is, bijvoorbeeld omdat er zich een nieuw feit voordoet: erflater blijkt achteraf gehuwd te zijn geweest, of er wordt toch een onderhands testament van erflater gevonden, dan moet de Europese Erfrechtverklaring gewijzigd te worden. Het kan verstandig zijn om tegelijkertijd de bestaande Europese Erfrechtverklaring te schorsen. De notaris dient de belanghebbenden hierover in te lichten. De belanghebbende kan een erfgenaam, executeur of legataris zijn, maar bijvoorbeeld ook een derde die bij de afwikkeling van de nalatenschap betrokken is. Dan denken wij aan een notaris uit een andere lidstaat, die betrokken is bij de afwikkeling van de nalatenschap aldaar. Zinvol is ook om de nieuwe Europese Erfrechtverklaring opnieuw in te schrijven bij het kadaster, als de eerdere verklaring daar was ingeschreven.

Als de notaris de correctie doorvoert, dient hij in de nieuwe Europese Erfrechtverklaring op te nemen dat het oude document is ingetrokken en alle betrokkenen daarvan in kennis te stellen. Stel dat er nog onderzoek moet worden verricht naar de juistheid van bepaalde feiten, dan kan de notaris de Europese Erfrechtverklaring eerst schorsen op grond van art. 73 van de Verordening en na uitkomst van het onderzoek een gecorrigeerde versie afgeeft. Ook de mededeling van de schorsing kan in de vorm van een onderhands stuk worden opgenomen, bijvoorbeeld in een brief.

Vraag 22 Is een notaris verzekerd, indien hij in de Europese Erfrechtverklaring verplicht een buitenlands erfrecht moet toepassen?

Deze vraag is op ons verzoek door een jurist van AON risks solutions als volgt beantwoord:

“Wij spraken elkaar onlangs over de werkzaamheden van een Nederlandse notaris in relatie tot bepalingen in de voorwaarden van de diverse beroepsaansprakelijkheidsverzekeringen.

In geen van de bepalingen wordt met zoveel woorden het praktiseren van buitenlands recht uitgesloten, maar overal wordt wel aangehaakt bij hetgeen normaal is voor een Nederlandse Notaris.

Ik heb de volgende vier verzekeringsvoorwaarden bekeken:

Nationale-Nederlanden	516-03 voorwaarden,
AIG	BA 2009 notarissen
Zurich	ProPlus-A en ProPlus-K voorwaarden
Aon Professional Services	BN050-01 (Makelaarsvoorwaarden)

NATIONALE-NEDERLANDEN

Artikel 5 Geldigheidsgebied

De verzekering biedt dekking voor een handelen of nalaten dat heeft plaatsgevonden in Nederland

Artikel 18 Dekking

18.1 De verzekering dekt binnen deze rubriek (..) de aansprakelijkheid van verzekerden voor directe vermogensschade toegebracht aan cliënten of derden door fouten gemaakt bij de in artikel 18.2 genoemde werkzaamheden die de verzekerde n hebben verricht of hebben doen verrichten mits: (tijdbepaling)

18.2 Deze dekking heeft betrekking op de werkzaamheden die gerekend kunnen worden tot de normale praktijk van een in Nederland gevestigde notaris en op het vervullen van een –andere- functie waarin de verzekerde door een rechter is benoemd.

AIG

2.12 Verzekerde hoedanigheid

Werkzaamheden, die onder normale omstandigheden gerekend kunnen worden tot de normale praktijk van een in Nederland gevestigde notaris alsmede terzake van werkzaamheden in een andere functie waarin verzekerde door een rechter is benoemd. Uitdrukkelijk wordt hieronder ook een eventuele andere hoedanigheid begrepen, indien en voor zover de hoedanigheid die verband houdt met de betreffende fout, verzekerd was onder de verzekering van een protocolvoorganger die de fout aangaat.

Artikel 5.1 Dekkingsgebied

Deze verzekering biedt dekking voor aanspraken, die tegen een verzekerde worden ingesteld in de gehele wereld, in verband met activiteiten ten behoeve van in de gehele wereld gevestigde opdrachtgevers.

ZURICH

21 Verzekerde hoedanigheid

Verzekerd is de hoedanigheid van notaris, voor werkzaamheden die onder normale omstandigheden gerekend kunnen worden tot de normale praktijk van een in Nederland gevestigde notaris alsmede ter zake van fouten bij werkzaamheden in een andere functie waarin verzekerde door een rechter is benoemd.

22 Omvang van de dekking

22.1 Verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor vermogensschade van derden als omschreven in artikel 2.9.3 van Rubriek A voortvloeiende uit handelen of nalaten in de verzekerde hoedanigheid, mits de aanspraak ter zake daarvan voor de eerste maal tegen verzekerde is ingesteld tijdens de geldigheidsduur van de verzekering en tevens tijdens deze geldigheidsduur schriftelijk bij Zurich is gemeld.

24 Geldigheidsgebied

Voor Rubriek K geldt dat het bepaalde in artikel 5 komt te vervallen en wordt vervangen door:

24.1 verzekerd zijn uitsluitend aanspraken die tegen een verzekerde zijn ingesteld en/of rechtens aanhangig worden gemaakt in één van de landen van de Europese Unie.

24.2 geen dekking zal bestaan voor aanspraken, die tegen een verzekerde worden ingesteld op grond van het in de Verenigde Staten van Amerika en/of Canada geldende recht, alsmede aanspraken die aldaar worden berecht, geregeld of geschikt door of onder enige rechterlijke, arbitrale of bemiddelende instantie.

AON PROFESSIONAL SERVICES

3.2 Hoedanigheid

De dekking heeft betrekking op werkzaamheden die behoren tot de normale uitoefening van het beroep van notaris en de aansprakelijkheid voor schade toegebracht door de notaris of één of meer andere verzekerden of door een ander die in hun opdracht werkt, bij de uitvoering van legale of extra-legale werkzaamheden, inclusief mediation, die aan de notaris in de uitoefening van zijn beroep zijn opgedragen.

Werkzaamheden van een notaris of een kandidaat-notaris voor een Bureau voor Rechtshulp worden gelijkgesteld met extra-legale werkzaamheden die hem in de uitoefening van zijn beroep zijn opgedragen.

Hetgeen tot het beroep van notaris behoort wordt door het gebruik beslist.

15 Omschrijving van de dekking

15.1 De verzekering dekt met inachtneming van de bepalingen in de Algemene Voorwaarden de aansprakelijkheid van verzekerden voor door derden geleden vermogensschade voortvloeiend uit fouten begaan bij aan verzekerden opgedragen werkzaamheden.

Zoals u ziet is de invulling van de normale praktijk van een notaris open gelaten in alle verzekeringsvoorwaarden. Alle verzekeraars zijn er al mee bekend dat de notaris in voorkomende gevallen IPR dient toe te passen of met het recht van buurlanden te maken heeft wanneer het kantoor in de grensstreek is gevestigd.

De verzekeraars gaan er wel van uit dat de notaris bij het toepassen van buitenlands recht zorgvuldig handelt en zo nodig assistentie inschakelt van een lokale / gekwalificeerde deskundige.”

De projectgroep wil daaraan nog toevoegen, dat zij de notaris aanraden een schriftelijk stuk in het dossier op te nemen van een deskundige of plaatselijke notaris, die in het concrete geval de uitwerking van het buitenlandse recht bevestigt.

rechtsmiddelen

Vraag 23 Kunnen belanghebbenden bezwaar maken tegen de Europese Erfrechtverklaring en hoe werkt de procedure?

Artikel 72 van de Verordening biedt de mogelijkheid bezwaar te maken tegen het besluit van de notaris om de Europese Erfrechtverklaring af te geven, tegen de inhoud van de Erfrechtverklaring zelf of tegen de weigering deze af te geven door de direct belanghebbenden of een ieder die een rechtmatig belang stelt te hebben. Artikel 9 van de Uitvoeringswet bepaalt dat het bezwaar bij de kantonrechter dient te worden ingesteld. Relatief bevoegd is de kantonrechter van de plaats waar de notaris die de beslissing over de Europese Erfrechtverklaring heeft genomen, kantoor houdt.¹² De regels voor verzoekschriftprocedures zijn van overeenkomstige toepassing. Besluit de kantonrechter dat de Europese Erfrechtverklaring gewijzigd of ingetrokken dient te worden of in geval van weigering toch had moeten worden afgegeven, dan neemt hij niet overeenkomstig art. 72 lid 2 van de Verordening een eigen beslissing, maar stelt hij aan de behandelende notaris een termijn een nieuwe (gecorrigeerde) Europese Erfrechtverklaring af te geven, zie art. 9 lid. De MvT¹³ geeft daarvoor het argument dat de kantonrechter onvoldoende toegerust is om zelf tot afgifte van de Erfrechtverklaring over te gaan, omdat hij niet dezelfde mogelijkheden als de notaris heeft om onderzoek naar (rechts)feiten te doen. De te geven termijn is niet vast en hangt af van het onderzoek dat bijvoorbeeld alsnog dient te worden verricht. Het opleggen van een sanctie in het geval de notaris na zou laten de aanwijzing van de kantonrechter op te volgen, wordt niet opportuun geacht op grond van de ministerieplicht van de notaris.¹⁴ Tegen de beslissing van de kantonrechter staat geen hoger beroep open, zie art. 9 lid 4 van de Uitvoeringswet. Ook in de bezwaarprocedure kan daarnaast schorsing van de eerder beslissing worden gevraagd. De Uitvoeringswet regelt niet dat de kantonrechter een afschrift van de schorsingsbeslissing aan de notaris stuurt, die de oorspronkelijke Europese Erfrechtverklaring heeft opgesteld, maar wij nemen aan dat dit in de reden ligt. In de periode van schorsing kan immers geen afschrift van de Europese Erfrechtverklaring worden afgegeven, zie artikel 73 lid 2 laatste volzin.

Vragen over ipr huwelijksvermogensrecht

Vraag 24 De notaris verklaart in de bijlage III onder 6 van het formulier welk huwelijksvermogensrecht van toepassing is, mocht erflater gehuwd zijn. Het ipr op gebied van het huwelijksvermogensrecht is in de EU niet geharmoniseerd. Hoe moet de notaris die regel hanteren?

---

¹² Zie MvT Wetsvoorstel 33 851, p. 16.

¹³ Zie MvT Wetsvoorstel 33 851, p. 16.

¹⁴ Zie MvT Wetsvoorstel 33 851, p. 17.

Op grond van artikel 10:2 BW dient de Nederlandse notaris ambtshalve Nederlands internationaal privaatrecht toe te passen. Dit betekent dat de Nederlandse notaris Bijlage III van de Europese erfrechtverklaring aan de hand van Boek 10 Titel 3 afdeling 3 BW dient in te vullen en niet verplicht is buitenlands ipr toe te passen.

Volgens artikel 69 lid 2 Erfrechtverordening wordt de Europese erfrechtverklaring geacht datgene nauwkeurig aan te tonen dat vaststaat volgens het recht dat van toepassing is op de erfopvolging, dan wel volgens enig ander recht van toepassing op specifieke gegevens. Indien ook de huwelijksvermogensrechtelijke gegevens hieronder zouden vallen, zou de erfrechtverklaring tot gevolg hebben dat de lidstaat waarin de in een andere lidstaat uitgegeven Europese erfrechtverklaring moet worden toegepast, voor deze gegevens verplicht wordt om buitenlands, niet-geharmoniseerd internationaal privaatrecht toe te passen. Overweging 71 van de considerans geeft uitsluitel: de bewijskracht van de erfrechtverklaring mag zich niet uitstrekken tot elementen die niet door de Erfrechtverordening geregeld worden, zoals het huwelijksvermogensrecht (artikel 1 lid 2 onder d). De autoriteit (zoals de bewaarder van het Kadaster) die wordt verzocht een in een andere lidstaat afgegeven Europese erfrechtverklaring toe te passen, zal dus zijn eigen internationaal privaatrecht met betrekking tot het huwelijksvermogensrecht toe dienen te passen. De uitkomst hiervan kan afwijken van de gegevens die staan vermeld in Bijlage III van de in de andere lidstaat afgegeven Europese erfrechtverklaring. Hetzelfde geldt voor het geregistreerd partnerschap of een verwante rechtsfiguur en samenwoners met een samenlevingscontract.

Erkenning van een in een andere lidstaat afgegeven Europese Erfrechtverklaring

Vraag 25 Welke feiten over de autoriteit die de Europese Erfrechtverklaring heeft afgegeven, kunt u controleren vanuit Nederland?

Binnen de lidstaten met een notariaat, die alle lid zijn van de CNUE, wordt gewerkt aan een register voor de Europese Erfrechtverklaring, maar dat is er nu nog niet en nu is ook onduidelijk wat voor vorm dat register gaat krijgen. In het Publicatieblad van de Europese Unie zal een lijst worden gepubliceerd, welke autoriteit er in de lidstaten wordt aangewezen die de Europese Erfrechtverklaring afgeeft, zie artikel 78 lid 2 van de Verordening. In grote lijnen is het zo dat de autoriteit die eerder de interne verklaring van erfrecht of vergelijkbaar document afgeeft, ook de Europese Erfrechtverklaring zal afgeven. De CNUE beheert een register met adressen van notarissen¹⁵, maar dat register heeft geen wettelijke basis en geeft ook geen garantie dat de informatie daarin opgenomen correct is. Vooralsnog adviseren wij de notaris te verifiëren bij de notaris (of andere instantie) die het afschrift van de Europese Erfrechtverklaring heeft afgegeven, of hij inderdaad het origineel van de verklaring in zijn bezit heeft en een afschrift heeft afgegeven op de datum vermeld op het afschrift.

Vraag 26 Welke zaken moeten zo nodig worden aangevuld?

---

¹⁵ Zie <http://www.notaries-directory.eu/>.

Zoals al weergegeven in het antwoord op vraag 25, draagt de autoriteit van afgifte van de Europese Erfrechtverklaring slechts verantwoording voor de toepassing van zijn eigen ipr op het gebied van het huwelijksvermogensrecht en partnerschapsvermogensrecht. Dat betekent dat een Nederlandse notaris niet kan afgaan op hetgeen daarover in de verklaring is opgenomen, maar zelf zijn eigen ipr moet toepassen en desgevraagd daarover een aanvullende verklaring moet afgeven. Hetzelfde geldt voor samenwonenden met een samenlevingscontract.

Toelichting bij het formulier V de Europese Erfrechtverklaring

2. Origineel en afschrift

Het origineel wordt opgenomen in het protocol van de notaris. Bij het afgeven van een afschrift geeft de notaris in het blok 'Gewaarmerkt Afschrift' onder aan het document weer aan wie hij het afschrift afgeeft, tot wanneer het afschrift geldig is (normaliter 6 maanden na datum afgifte, zie art. 70 lid 3 van de Verordening) en de datum van afgifte, de handtekening en stempel. Naast de handtekening dient de notaris ook zijn zegel als bedoeld in art. 51 WNA op het stuk te zetten, zie art. 12 Uitvoeringswet.

Voor opname in het Centraal Digitaal Repertorium (CDR) van de Europese Erfrechtverklaring is het noodzakelijk dat de notaris zijn volledig uitgeschreven naam met alle voornamen vermeldt, zoals deze bekend is bij de KNB. Verder is voorgeschreven door het CDR dat voor de ondertekening de notaris het beroepscertificaat van de notaris gebruikt.

Legalisatie van de handtekening van de notaris of de Europese Erfrechtverklaring op grond van het Haags Apostilleverdrag is tussen de lidstaten uitgesloten zie art. 74 van de Verordening.

Voor het kunnen scannen van de Europese Erfrechtverklaring in het CDR is het noodzakelijk om de datum van afgifte in letters te vermelden. De datum in cijfers kan door het CDR niet gelezen worden.

3. Gegevens over het dossier

Wij nemen aan dat hier het dossiernummer en niet het protocolnummer gebruikt dient te worden. Het protocolnummer staat niet in de notariële akte, aangezien de nummering wordt bepaald door het moment van passeren en niet deel uitmaakt van de akte zelf.

4. Bevoegdheid

Naast het zetten van het kruisje in het blokje op grond waarvan de notaris zijn bevoegdheid baseert, kan hij aanvullende informatie verstrekken. Hier wordt bedoeld dat de notaris gegevens vermeldt zoals de laatste gewone verblijfplaats van de erflater of vermeldt dat de verklaring door de erfgenamen ondertekend is waarin de bevoegdheid van de notaris is aanvaard.

5. Gegevens over de aanvrager

Is de aanvrager een natuurlijke persoon, dan dienen hier de gegevens ingevuld te worden. Is de aanvrager een rechtspersoon, dan dient de bijlage 1 ingevuld te worden. Is er meer dan één aanvrager, dan dient er een aanvullend blad (1 per aanvrager) te worden gebruikt.

In Nederland is het gebruikelijk paspoortnummers op te nemen, dat is in Nederland het meest relevante nummer. Weet de notaris dat in een andere lidstaat andere nummers, bijvoorbeeld het Burgerservicenummer relevant is, dan neemt hij ook dat nummer op. Andere nummers hoeven niet vermeld te worden zoals aangegeven onder 5.7.1-5.7.4.

6. Gegevens over de erflater

Onder 6.5 dient de burgerlijke staat te worden ingevuld. Onder 6.5.6. zou bij anders mogelijk ingevuld kunnen worden: samenwonend met ..... Dat kan van belang zijn in verband met de opeisbaarheid van de legitieme portie naar Nederlands recht.

Vermelding van het paspoortnummer of eventueel BSN-nummer onder 7.6. is ook hier voldoende.

In Nederland is het niet gebruikelijk nummer en datum en plaats van afgifte van de overlijdensakte te vermelden, maar dat is ook niet verplicht gesteld en kan dus weggelaten worden.

7. Erfopvolging krachtens uiterste wilsbeschikking/erfopvolging bij versterf

Is er meer dan één testament op grond waarvan de nalatenschap vererft, dan dient een aanvullend blad over dat testament bijgevoegd te worden. Gegevens uit het Centraal Testamentenregister kunnen maar hoeven niet vermeld te worden. Wel is het gebruikelijk op te nemen dat het betreffende testament het laatst bekende testament is:

“Erflaatster heeft blijkens inlichtingen verstrekt door het Centraal Testamentenregister te 's-Gravenhage laatstelijk over haar nalatenschap beschikt, bij uiterste wil op [datum testament],

verleden voor [naam notaris], notaris te [plaats notaris].

Deze uiterste wil is door het overlijden van kracht geworden.

Bij gemelde uiterste wil zijn alle eerdere uiterste wilsbeschikkingen herroepen.

Van het bestaan van een codicil is mij notaris niet gebleken.”

Deze informatie kan onder 7.4 worden opgenomen.

Eerdere testamenten dienen alleen vermeld te worden, als deze in stand zijn gebleven op onderdelen, wanneer het laatst bekende testament niet alle eerdere testamenten herroepen heeft.

8. Het op de erfopvolging toepasselijke recht

Onder 8.2.3. kunnen de omstandigheden gespecificeerd worden die de notaris ertoe geleid hebben de uitzondering van art. 21 lid 2 van de Verordening toe te passen. Het is wel de

bedoeling dat de uitzondering slechts in heel uitzonderlijke gevallen wordt toegepast. Overweging 25 geeft het volgende voorbeeld:

“25. Voor het bepalen van het op de erfopvolging toepasselijke recht kan de autoriteit die de erfopvolging behandelt, in uitzonderlijke gevallen — bijvoorbeeld indien de erflater vrij kort voor zijn overlijden naar de staat van zijn gewone verblijfplaats was verhuisd en uit alle omstandigheden blijkt dat hij kennelijk een nauwere band had met een ander land — tot de slotsom komen dat het op de erfopvolging toepasselijke recht niet het recht moet zijn van de staat van de gewone verblijfplaats van de erflater, maar dat van de staat waarmee de erflater de kennelijk nauwere band had. De kennelijk nauwste band mag echter niet als subsidiair aanknopingspunt dienen als de gewone verblijfplaats van de erflater op het tijdstip van overlijden moeilijk te bepalen is.”

Onder 8.2.4. kan de notaris weergeven hoe hij de regel van renvoi toepast, wanneer art. 21 lid 1 verwijst naar het recht van een derde staat, in welk geval art. 34 lid 1 van de Verordening renvoi voorschrijft. Artikel 34 houdt in dat als verwezen wordt naar het recht van een derde staat, daarmee ook verwezen wordt naar de regels van het internationaal privaatrecht van dat land. De uitkomst van het ipr wordt gevolgd, wanneer of verwezen wordt naar het recht van een lidstaat of het recht van een andere derde staat dat zelf ook weer zijn eigen recht zou toepassen. Renvoi wordt niet toegepast, indien de erflater een rechtskeuze in zijn testament heeft uitgebracht. Dit klink ingewikkeld en dat is het ook. Het komt ons verstandig voor, alvorens deze regel bij derde landen dient te worden toegepast, advies in te winnen bij een deskundige of een plaatselijke jurist.

8.3 verwijst naar gevallen waarin interregionale kwesties een rol spelen. Er zijn lidstaten en derde landen waar per regio verschillend recht geldt. Artikel 36 lid 1 van de verordening verwijst allereerst naar de interregionale regels die de desbetreffende staat zelf heeft. Ontbreken eigen interregionale regels, dan geeft lid 2 zelf regels welk regionaal recht van toepassing is. Ook hier raden wij aan een deskundige of een plaatselijke jurist in te schakelen.

8.3. geeft een zelfde regel voor staten waar voor verschillende bevolkingsgroepen eigen erfrecht geldt, zie artikel 37 van de Verordening. Er zijn staten waar verschillend recht geldt voor verschillende religieuze groeperingen. Bij de toepassing van deze 2 regels is het eveneens verstandig advies in te winnen bij een deskundige of een plaatselijke jurist.

8.4. ziet op bijzondere beschermingsbepalingen binnen het erfrecht van een staat, die als voorrangregels worden aangemerkt en alle gevallen gevolgd dienen te worden onafhankelijk van het toepasselijke erfrecht. Nederland kent in zijn interne erfrecht dergelijke bepalingen niet, in andere landen komt men dat wel tegen.

In de afsluitende verklaring dient de notaris te verklaren dat hij alle rechthebbenden op de hoogte van de aanvraag van de Europese Erfrechtverklaring heeft gebracht en dat de rechthebbenden de inhoud daarvan niet betwist.

Blok ondertekening op de minuut

De notaris gebruikt het zegel niet op gewone door hem ondertekende minuten. Het komt ons werkbaar voor dat hier wel te doen om een extra controle in te bouwen, dat zegel op origineel en afschrift met elkaar overeenstemmen.

Wij nemen aan dat de notaris in de verklaring zelf op kan nemen welke punten hij niet relevant vond om op te nemen. Zijn die er, dan dient de notaris deze punten te melden. Zijn die punten er niet, dan nemen wij aan dat de notaris niets hoeft in te vullen.

Binnen het eerste blok dient de notaris wanneer hij de verklaring als minuut tekent, zijn handtekening en zegel te zetten. Hier dient de datum vanwege opname in het CDR in letters voluit te worden geschreven.

Blok gewaarmerkt afschrift

Geeft de notaris een afschrift van de minuut af, dan dient hij dit blok eveneens in te vullen, waarbij hij allereerst de naam invult aan wie hij het afschrift heeft afgegeven. Aan deze verklaring gaat een kopie van de minuut inclusief het eerdere blok met de handtekening en zegel in kopie aan vooraf. Hij gebruikt dus niet de tekst: 'ondertekend door de notaris'. Vervolgens zet de notaris onderaan nogmaals zijn handtekening en zegel. De data in dit blok hoeven niet in letters te worden gelezen en mogen hier in cijfers worden weergegeven, aangezien het afschrift niet in het CDR komt.

Voor het bepalen van de einddatum waarop de geldigheid van het afschrift verloopt verwijst Overweging 77 van de Verordening naar de Europese Termijnenverordening.¹⁶ Art. 3 van die Verordening bepaalt dat voor de berekening van de termijn de dag waarop de handeling plaatsvindt, niet bij de termijn wordt inbegrepen. Verder bepaalt art. 3 dat een in dagen omschreven termijn ingaat op het eerste uur van die dag en afloopt op het laatste uur van de laatste dag ervan. Dat betekent hier dat als een afschrift afgegeven wordt op 1 september, de termijn gaat lopen op 2 september 2015 vanaf 0.00 uur en afloopt op 2 maart 2016 om 24.00 uur. Er wordt geen rekening gehouden met zater-, zon- en feestdagen bij het begin van de termijn, zo bepaalt art. 3 lid 3 van deze Verordening. Loopt de termijn af op een zater-, zon- of feestdag, dan wordt de termijn verlengd tot de daarop volgende werkdag, zie art. 3 lid 4 van deze Verordening. In ons voorbeeld is 2 maart 2016 een woensdag en verandert de einddatum niet. Zou de termijn aflopen op zaterdag 5 maart 2016, dan loopt de termijn af op maandag 7 maart 2016 om 24.00 uur.

Ontbreekt de dag in de maand dan eindigt de termijn op de laatste dag van die betreffende maand, zie art. 3 lid 2 sub c van deze Verordening. Een voorbeeld: de notaris geeft de verklaring af op 30 augustus 2015, dan gaat de termijn lopen vanaf 31 augustus 2015 en zou de termijn aflopen op 31 februari 2016. Die dat bestaat niet en wordt dan 29 februari 2016. Zou de datum van afgifte 30 augustus 2016 zijn, dan loopt de termijn af op 28 februari 2017, aangezien 2017 geen schrikkeljaar is.

---

¹⁶ Voluit geheten de Verordening (EEG, EURATOM) Nr. 1182/71 van de Raad van 3 juni 1971 houdende vaststelling van de regels die van toepassing zijn op termijnen, data en aanvangs- en vervaltermijnen, gepubliceerd in PB L 124 van 8.6.1971. Zie ook voor uitleg van de termijnen Estate Tip 2015-25.

Bij afgifte van de verklaring dient de Nederlandse notaris alleen rekening te houden met de feestdagen zoals bepaald door of bij de Algemene Termijnenwet.

Bijlage I

Deze bijlage dient te worden ingevuld, indien de aanvrager van de Europese Erfrechtverklaring een rechtspersoon is. Erfgenamen, executeurs of beheerders kunnen rechtspersonen zijn. Soms is er een stichting behorend bij een notariskantoor, die tot executeur wordt benoemd. Zijn er meer rechtspersonen die als aanvragers optreden, dan dienen er meerdere verklaringen te worden bijgevoegd.

Bijlage II

Deze bijlage dient te worden ingevuld, wanneer de aanvrager vertegenwoordigd wordt door een ander, indien de erfgenaam/aanvrager handelingsonbekwaam is, maar ook indien een rechtspersoon de voogdij, bewind of curatele uitoefent.

Zijn er meerdere vertegenwoordigers, dan dienen er meerdere verklaringen te worden bijgevoegd.

Bijlage III

Deze bijlage dient te worden ingevuld, indien de erflater op het moment van overlijden gehuwd was of een geregistreerd partnerschap was aangegaan. De Nederlandse notaris dient er op bedacht te zijn dat het ipr huwelijksvermogensrecht binnen de EU niet geharmoniseerd is en dat er iedere lidstaat zijn eigen ipr regels kent. Het is daarbij niet uitgesloten dat de uitkomst van de regels verschillend kan zijn. Zie hierover het antwoord op vraag 24.

De Europese Commissie heeft als noot 9 bij deze bijlage gegeven: "indien er meerdere toepasselijke vermogensstelsels zijn, voeg dan een aanvullend blad bij." Wat wordt hier bedoeld? Wij nemen aan dat als er op grond van artikel 7 lid 2 van het Haags Huwelijksvermogensverdrag 1978 tijdens huwelijk bijvoorbeeld door naturalisatie of een verblijf van langer dan 10 jaar er een ander recht van toepassing wordt tijdens de duur van het huwelijk, hiervoor een apart blad moet worden ingevuld.

Onder 3 kan ook het samenlevingscontract genoemd worden, zodat de werking van het verblijvensbeding uitgelegd kan worden.

Bij de wettelijke verdeling is er bij voorbaat al verdeeld en kan onder 9 ja worden ingevuld.

Bijlage IV

In deze bijlage dienen de rechten en de status van de erfgenamen te worden weergegeven. Zijn er meer dan één erfgenaam, dan dient voor iedere erfgenaam een eigen bijlage ingevuld te worden.

Onder 2 dient te worden vermeld of de erfgenaam de nalatenschap aanvaard heeft of de nalatenschap beneficiair aanvaard heeft. Erfgenamen kunnen de verwerping of beneficiaire aanvaarding of bij het gerecht van bevoegde rechtbank regelen. Dat zal veelal de rechtbank

zijn van de laatste gewone verblijfplaats van de erflater. Daarboven biedt art. 13 van de Verordening erfgenamen de mogelijkheid de verwerping of beneficiaire aanvaarding bij de rechtbank van zijn eigen gewone verblijfplaats te regelen, mits de erfgenaam gewone verblijfplaats in een andere lidstaat heeft en mits het recht van dat land die mogelijkheden van verwerping of beneficiaire aanvaarding wel kent. Op de erfgenaam rust de verplichting om de bevoegde autoriteit in te lichten over deze procedure. De betreffende rechtbank neemt echter alleen de verklaring aan. De verdere procedure van de beneficiaire aanvaarding dient door de bevoegde rechtbank of autoriteit te worden afgewikkeld op grond van het toepasselijke erfrecht.

Bij 5 en 6 wordt met de woorden ‘wettelijk erfdeel’ de legitieme portie bedoeld, waarbij de legitimaris erfgenaam wordt door een beroep te doen op zijn legitieme. Naar Nederlands recht is de legitimaris sinds 2003 slechts schuldeiser van de nalatenschap en wordt hij geen erfgenaam, indien hij een beroep op zijn legitieme portie doet.

Onder 8 moet het breukdeel ingevuld worden waartoe de erfgenaam gerechtigd is.

Onder 9 kunnen de goederen aangegeven worden die aan de desbetreffende erfgenaam zijn toegekend. Er kan bij testament een verdeling worden opgelegd, bijvoorbeeld de wettelijke verdeling en ouderlijke boedelverdeling, waarbij alle goederen aan de langstlevende worden toegedeeld. Onder 10 kan dan ten aanzien van de kinderen worden aangegeven, dat zij slechts een vordering erven.

De noot 13 bij dit onderdeel komt ons nogal cryptisch over. Daar staat: “Vermeld of de erfgenaam de eigendom of andere rechten op de goederen heeft verworven:” Waar die eigendomsoverdracht op gebaseerd kan worden is ons niet duidelijk. In het Nederlandse recht geeft de Verklaring van Erfrecht toegang tot de boedel en kan pas met behulp van die Verklaring de goederen van de erflater aan de erfgenamen worden overgedragen. In het Nederlandse recht kunnen alleen legaten specifieke goederen betreffen. Is een persoon erfgenaam dan heet hij recht op een bepaald deel uit de nalatenschap. Gelet op het feit dat legatarissen de Europese Erfrechtverklaring niet kunnen aanvragen, kan dat hier niet bedoeld zijn. Wellicht is deze informatie wel bruikbaar, wanneer er een ander dan het Nederlandse recht van toepassing is. Goederen zullen overigens naar Nederlands recht wel nog aan de erfgenaam geleverd dienen te worden, indien het een nalatenschap betreft met meerdere deelgenoten.

Onder 10 kan bijvoorbeeld worden aangegeven of er een bewind is ingesteld, het erfdeel met vruchtgebruik is belast, een last is opgelegd, en de erfgenaam bezwaarde is op grond van een fidei-commis.

Bijlage V

Deze bijlage dient te worden ingevuld, indien er volgens het toepasselijke recht rechtstreeks tot de nalatenschap gerechtigde legatarissen zijn. Die rechtsfiguur kent het Nederlandse recht niet, maar bestaat wel volgens het recht van andere staten.

Bijlage VI

In deze bijlage kunnen de bevoegdheden van de executeur of de bijzondere beheerder in de zin van art. 29 van de Verordening worden weergegeven. Naast de executeur in het Nederlandse recht, valt hier ook de afwikkelingsbewindvoerder onder. Onder 4 kunnen de bevoegdheden van de executeur ingevuld worden door kruisjes te zetten. Komen de bevoegdheden in de blokjes onder 4 niet allen aan bod, dan kunnen die bevoegdheden daaronder nog worden aangevuld of uitgelegd.

Wij stellen voor om voor de standaard beheersexecuteur (de 2 sterren executeur) in de zin van artikel 4:144 BW de volgende blokken in te vullen:

- 4.1 het verkrijgen van alle informatie betreffende de goederen en schulden van de nalatenschap
- 4.2 het kennisnemen van alle testamenten en andere documenten betrekking hebbende op de nalatenschap
- 4.3 het nemen of aanvragen van bewarende maatregelen
- 4.4 het nemen van dringende maatregelen
- 4.5 het verzamelen van goederen
- 4.6 het innen van de schuldvorderingen en afgeven van een geldige kwitantie
- 4.7 het uitvoeren en opzeggen van overeenkomsten
- 4.8 het openen, beheren en afsluiten van een bankrekening
- 4.16 het in rechte optreden of verschijnen voor de rechter
- 4.17 het vereffenen van schulden
- 4.18 het uitkeren van legaten

De afwikkelingsbewindvoerder heeft naast deze standaard bevoegdheden meer bevoegdheden, maar die worden allereerst bepaald door de inhoud van het testament. Op dit moment hebben wij besloten dat daar geen standaard invulling voor is te geven. Wel zijn wij het er over eens dat standaard in beginsel de volgende punten kunnen worden toegevoegd:

- 4.10 het leveren, overdragen of bezwaren van goederen
- 4.19 het verdelen van de nalatenschap

De notaris dient op basis van het testament zelf de bevoegdheden van de afwikkelingsbewindvoerder nader toe te lichten. Zo nodig kan hij de beschrijving uit het testament als uitleg gebruiken.